

οἱ μὴ ἀπολήγοντες εἰς διεθνῇ, συνδέοντα τὴν Ἑλλάδα μετὰ τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Εὐρώπης, θὰ ἦσαν οἰκονομικῶς ἐπιβλαβεῖς μᾶλλον εἰς τὸ ἔθνος· καὶ ἀνελογιζόμεν ὅτι ἐξ Εὐρώπης πολλάκις εἶχον γράψῃ προτρέπων τὴν Κυβέρνησιν νὰ ζητήσῃ τὴν διπλωματικὴν ἐπέμβασιν τῶν Δυνάμεων, ἵνα πεισθῇ ἡ Τουρκία νὰ δεχθῇ καὶ πρὸς τὸ παγκόσμιον καὶ πρὸς τὸ ἴδιον ἑαυτῆς συμφέρον, τὴν συνένωσιν τῶν σιδηροδρόμων τῆς μετὰ τῶν Ἑλληνικῶν, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἔλαβον περὶ τούτου ἀπάντησιν. Ἦν δ' ἡ ἐμὴ στερεὰ πεποίθησις ὅτι τὸ ὑπέρτατον πολιτικὸν συμφέρον τῆς Ἑλλάδος συνίστατο, ἀφ' οὗ διὰ τοῦ ἐνδόξου ἀγῶνος ἀνεδείχθη ἀξία τῶν ἡρώων, ἀφ' ὧν κατήγετο, εἰς τὸ νὰ πείσῃ διὰ τῶν προόδων καὶ τῆς ἀναπτύξεώς τῆς ἐν τῷ πολιτισμῷ τὴν Εὐρώπην ὅτι ἐστὶ προωρισμένη καὶ προπαρασκευασμένη εἰς τὸ νὰ καταστῇ χρησιμώτατος παράγων τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἰσορροπίας ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Δυστυχῶς ὅμως ἔβλεπον τὴν πολιτικὴν ἡμῶν εἰς στενὰ καὶ κομματικὰ ζητήματα κυρίως περιοριζομένην, καὶ ὑπώπτευν τὴν πρώτην αἰτίαν τούτου ἀποδοτέαν εἰς αὐτὸ τὸ πολίτευμα, ἐπομένως μὴ ἐπιδεκτικὸν διορθώσεως ἀκινδύνου.

Ἀρράβωνες ἡγεμονικοί.

Οὐχ' ἦττον ὅμως μεγάλως μὲ συνεκίνησε συμβὰν ὑπερτάτως μὲν πολιτικόν, ἀλλ' εὐτυχῶς ἀνεξάρτητον πάσης Κυβερνητικῆς ἐνεργείας, ὁ ἀρραβὼν τοῦ Διαδόχου ἡμῶν μετὰ τῆς τρίτης ἀδελφῆς τοῦ νέου Αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας, ἐκπλήρωσις ἀρχαίου ὀνείρου μου, περὶ οὗ ἄλλοτε καὶ εἶχον γράψῃ ἐκ Βερολίνου καὶ ὅτε, ἐπανελθὼν εἰς Ἀθήνας, ἐπανέλαβον καὶ προφορικῶς τὰ ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μοὶ ἐρῶρέθη ὅτι ὁ Διάδοχος ἐγνώριζε τὴν Ἥγεμονίδα, καὶ Αὐτῷ ἐναπέκειτο νὰ προτείνῃ καὶ πράξῃ κατὰ τὰς διαθέσεις του. Δὲν ἦν δὲ δυνατὸν νὰ μὴ μὲ πληρώσῃ χαρὰς ἡ σύμπτωσις ὅτι ἐπρότεινε καὶ ἔπραξεν αὐτὸ ἐκεῖνο, εἰς ὃ ἐγὼ προέτρεπον, καὶ νὰ μὴ θεωρήσω, ὡς ἄριστον καὶ οἶωνόν διὰ τὴν Ἑλλάδα, ὅτι δι' ἐγκαρδίου δεσμοῦ συνεδέετο μετὰ μιᾶς τῶν ἰσχυ-

ροτέρων καὶ σοβαρωτέρων τῆς Εὐρώπης δυνάμεων, ἐξ οὗ, ἂν ἤξευρε νὰ δειχθῇ ἄξιος αὐτοῦ, μεγάλας ἐδύνατο ν' ἀρυσθῇ ὠφελείας. Οὐχ ἦττον δ' ἐχάρην καὶ διὰ τοὺς ἀρῶναβῶνας τῆς χαριστάτης ἡμῶν βασιλόπαιδος Ἀλεξάνδρας μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας, τοῦ Μεγάλου Δουκὸς Παύλου. Ὅτε τὸ πρῶτον παρουσιάσθην εἰς τὸν Μέγαν Δοῦκα, δύο ἡμέρας πρὸ τῆς τελευταίας ἀναχωρήσεώς του ἐξ Ἑλλάδος, τῷ εἶπον ἐν ἄλλοις ὅτι ἂν ἐπεκράτουν εἰσέτι παρ' ἡμῖν τὰ ἥθη τῶν Ὀμηρικῶν χρόνων, θὰ εἴχωμεν ἀφεύκτως Τρωϊκὸν πόλεμον, διότι ἦλθε νὰ μᾶς ἀρπάσῃ τὴν «Ἑλένην ἡμῶν». Ἐτρεφον δὲ τῷ ὄντι βαθεῖαν στοργὴν μετὰ σεβασμοῦ ὑπολήψεως πρὸς τὴν νεαρὰν ἡμῶν ἡγεμονίδα, ἀφ' οὗτου ἐν Γερμανίᾳ τὴν εἶχον συνοδεύσῃ εἰς ὁδοιπορίαν, καὶ ὅτε μετ' ὀλίγον ἐγκατέλειπεν ὁριστικῶς τὴν Ἑλλάδα, ἡμῖν μᾶλλον τεθλιμμένος ἢ πολλοὶ τῶν δακρυόντων, εἴτε διότι παρεσύροντο ὑπὸ τῆς κοινῆς συγκινήσεως, εἴτε ἐξ ἐθιμοταξίας. Οὐχ ἦττον ὅμως ἀνεγνώριζον ὅτι καὶ αὕτη ἡ στενὴ συγγένεια ἐδύνατο, οὐχ ἦττον, ν' ἀποβῇ εὐεργετικὴ διὰ τὴν Ἑλλάδα.

Βαλτατζῆ.

Ἐν τῷ ἰδιωτικῷ δὲ βίῳ μοὶ ἐπεφυλάττετο μία τῶν θλιβεροτέρων τοῦ βίου μου περιπετειῶν. Καὶ ἐν Κηφισσίᾳ καὶ ἐν Ἀθήναις τὸ προσφιλέστατον καταφύγιόν μου κατὰ πασῶν τῶν οἰῶν δῆποτε δυσαρρεσκειῶν καὶ ἀπογοητεύσεων, αἵτινες μὲ περιστοιχίζον, ἦν ἡ οἰκία τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἐντίμου Εὐαγγέλη τοῦ Βαλτατζῆ, μεθ' οὗ ἀρχαία φιλία ἀδελφικὴ μὲ συνέδεεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. Τῆς συζύγου δ' αὐτοῦ Ζωῆς, τὸ γένος Καραθεοδωρῆ, οὔτε ἐν Ἑλλάδι, οὔτε ὅπου τῆς γῆς περιηγήθην, ἀπῆντησά ποτε καρδίαν εὐγενεστέραν, πνεῦμα χαριέστερον, διάνοιαν ὀξυτέραν.

Ἡ φιλομάθεια καὶ ἡ πολυμαθία αὐτῆς ἦν ἐκ τῶν σπανιωτάτων, καὶ βαθεῖαν ἠσθανόμην εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ ἀγαθότητά της, ὅτε, γινώσκουσα ὅτι ἐνδιαφερόμην εἰς καλὰς ἀναγνώσεις, ὀλίγος ὅμως μοὶ ἔμεινε καιρὸς δι' αὐτάς, ἐπὶ τῶν ἐπισκέ-